

СТАТИСТИКАТА КАТО МЕТАТЕОРИЯ В ИНФОР- МАЦИОННОТО ОБЩЕСТВО

Статистическата наука е развиваща се система от теоретико-методологични знания, резултат от приноси и творческа дейност на много изследователи. Тя "включва една функционална обща теория (теория и методология за съвкупностни изучавания) и множество предметни статистически теории, с които се свързва с изследвания в различни области на човешкото знание" (Радилов и др., 1996, с. 22). В естествените, техническите, медицинските, селскостопанските и обществените науки статистиката е метатеория, пряко свързана с управлението и информационното общество (фиг. 1).

Познавателните възможности на статистическата наука се разкриват според мен, от една страна, чрез опорните точки на нейния обект и предмет, а от друга - с характеристика на методологията на статистическото изучаване (Радилов, 2001, с. 86).

Опорни точки на обекта и предмета на изследване на статистическата наука са управлението, философията, математиката, а по-късно и информатиката. Историческото развитие на статистиката като социална практика потвърждава връзките ѝ с управлението. "Специалистите по теория на управлението дефинират управленския процес като информационен за получаване, преработване и предаване на информация. Управлението на обществото, на икономиката, на социалната сфера е управление на масови явления (процеси, действия и събития), в които се проявяват закономерности, имащи вероятностен характер, обикновено наричани в науката статистически закономерности. Информацията за тези масови явления и за техните закономерности е по своя характер статистическа информация" (Гатев, 1996, с. 34). Тя е резултат от взаимодействието на различни научни области и на явлението "синергия". То означава, че се синтезира мощна енергия от фундаментални и приложни изследвания, постигнати в резултат на взаимодействието на различните науки в граничните им области (фиг. 1). По отношение на управлението и на другите науки, свързани с него, статистическата наука играе роля на метатеория, т. е. на теория, предмет на изучаването на която са теориите на науките, с които си взаимодействат. Статистическата наука със своята теория и методология, приложени в практическата дейност, осигурява числена обобщаваща информация за управлението на държавата, на стопанската сфера, на сферата на възпроизводството и движението на населението, на социалната сфера и на други сфери. От тази гледна точка обект на статистиката са масови явления, процеси, събития и дейст-